

Scenariusz audycji –

Zbigniew Seifert MAN OF THE LIGHT (Człowiek światła)

Cele Audycji:

- Przedstawienie sylwetki jednego z bardziej uznanych polskich jazzmanów w świecie, który zmarł w 1979 r. w wieku niespełna 33 lat i wiedza na jego temat i jego twórczości nie jest w Polsce szeroko znana.

Pomoc Dydaktyczna

Pomocą jest materiał multimedialny – prezentacja zawierająca teksty opisowe, zdjęcia, fragmenty nagrań utworów i filmu biograficznego amerykańskiej reżyserki Erin Harper. Materiał ten jest niezbędny do prowadzenia tych zajęć, ale nie powinien stanowić wyłącznego źródła informacji dla prowadzącego zajęcia.

Życiorys Zbigniewa Seiferta dostępny jest na stronie:
<http://www.zbigniewseifert.org/zbigniew-seifert.html>

Plan

1. Wstęp i pytania wstępne:
2. Ważne miejsca w życiu Zbiggiego
3. Lata nauki
4. Kariera zawodowa
5. Czasy niemieckie i amerykańskie
6. Dorobek artystyczny
7. Ulubieńcy bogów odchodzą młodo

1. Pytania wstępne i wstęp:

Pierwsze pytanie: Co łączy np. Janis Joplin, Jimmiego Morrisona, Amy Whitehouse i Wolfganga Amadeusza Mozarta? (Podpowiedź - Byli znakomitymi muzykami, niektórzy geniuszami jak Mozart, szybko zyskali uznanie i wszyscy zmarli przedwcześnie: Janis Joplin, Jim Morrison i Amy Whitehouse – 27 lat, W.A. Mozart – 35 lat).

Drugie pytanie: Czy znacie jakichś polskich muzyków, których można dodać do wcześniej wymienionych? (Podpowiedź: Fryderyk Chopin, Anna Jantar (matka Natalii Kukulskiej) - przez wiele lat była muzycznym „symbolem”) czy Zbigniew Seifert.

Z dzisiejszych zajęć dowiedziecie się jak człowiek, któremu dane było przeżyć tylko 33 lata, w czasach systemu komunistycznego stał się jednym z najbardziej rozpoznawalnych polskich jazzmanów na świecie, będąc jednocześnie obecnie praktycznie nieznanym w swoim kraju.

2. Ważne miejsca w życiu Zbiggiego

Pytanie: Jak zdaniem uczniów może współcześnie przebiegać kariera muzyka (taki skrótowy przepis na sukces – nauczyciel może zrobić „burzę mózgow” i punkt po punkcie zapisać pomysły uczniów na tablicy – ważnym elementem jest czas tzn. ile lat może trwać poszczególny etap kariery?

Jeśli uczniowie przedstawią wersję kariery kończącą się przed 30 rokiem życia, trzeba zadać 2 pytania: 1) co dalej? 2) czy taka kariera związana jest z wartościową muzyką czy może za 3 lata nikt nie będzie pamiętał?

Druga wersja zdarzeń – kariera, która jest rozpisana na wiele lat np. do 25 roku życia muzyk powinien się kształcić, do trzydziestego koncertować z bardziej znanymi wykonawcami, do czterdziestego – zacząć tworzyć własną muzykę itp. Podczas przekraczania 33 roku warto zasygnalizować, że w tym wieku Seifert zmarł – co ma podkreślić, że cała jego kariera, w której znalazło się zarówno miejsce na gruntowne wykształcenie, kontakty z wybitnymi osobistościami świata jazzu, samodzielne próby i pomysły, w końcu dorobek doceniony przez najwybitniejszych światowych muzyków, zamknęła się w 33 latach, co dowodzi jego niezwykłego talentu i wielkiej artystycznej osobowości.

Nauczyciel odnosi modele przygotowane przez uczniów do życia Zbigniewa Seiferta. Proponujemy położyć nacisk na następujące elementy: (pewnie kontrastujące z tym co wymyślą uczniowie) - długa i systematyczna nauka

- wczesne kontakty z wybitnymi postaciami
- opuszczenie domu/kraju, w którym trudno było się rozwijać artystycznie (kontrast wobec „artystów, którzy grają to co łatwe i tam gdzie łatwo i wygodnie)
- „docenienie” przez światowych artystów
- walka z chorobą/ciągła praca artystyczna

Przedstawienie najważniejszych miast, z którymi związany był Zbigniew Seifert i co w danym mieście wydarzyło się w życiu Seiferta. Ważne są przedziały czasowe:

1946-1970 Kraków (Podstawowa Szkoła Muzyczna, Liceum Muzyczne, Wyższa Szkoła Muzyczna zakończona w 1970 r., od 1968 – działał Kwintet Tomasza Stańki)

1970-1973 Warszawa – kontynuacja działalności Kwintetu Tomasza Stańki, Studio jazzowe Polskiego Radia pod dyrekcją Jana Ptaszyna Wróblewskiego

1973 – 1978 – miasta niemieckie: Darmstadt, Dortmund, Monachium. Współpraca z niemieckimi artystami tj. Hansem Kollerem, Wolfgangiem Daunerem, Albertem Mangelsdorffem.

1978 – 1979 – Nowy Jork, nagranie płyty Passion, potem Introducing Glen Moore. 15 lutego 1979 r. umiera w Szpitalu Onkologicznym w Buffalo.

3. Lata nauki

W rodzinie Zbigniew Seifert nazywany był „maniakiem” gry na skrzypcach. Był perfekcjonistą, zatem ćwiczył kilka godzin kilka tylko nut. Nie stał przed pulpitem, ale chodził po całym mieszkaniu i ćwiczył. Czasem jego ćwiczenie było uciążliwe dla rodziny i sąsiadów, ale jego upór w dążeniu do świetnej gry i szukanie swojej muzyki, nie pozwoliły mu przestać.

Przedstawienie pierwszego zespołu jazzowego Kwartetu Zbigniewa Seiferta, jego skład, pierwsze sukcesy na festiwalu Jazz nad Odrą 1968 i 1969 r., na Węgrzech na młodzieżowym festiwalu w Nagyköros. Warto tu wspomnieć, że w zespole jazzowym Zbyszek Seifert grał na saksofonie, a nie na skrzypcach. Po pierwsze chciał grać na instrumencie swojego guru – saksofonisty jazzowego Johna Coltrane’a, a po drugie chciał się ustrzec przed „gromami” nauczyciela skrzypiec prof. Stanisława Tawroszewicza, który mówił, że psuje sobie aparat gry na skrzypcach grając „jakiś tam jazz”.

4. Kariera zawodowa

Kwintet Tomasza Stańki to do dziś bardzo uznany zespół, który święcił swoje triumfy w Polsce i za granicą w czasie kiedy istniał czyli między 1968, a 1973 rokiem. Muzycy jeździli w dwumiesięczne trasy po Europie, spędzając ze sobą mnóstwo czasu na rozmowach. Grali muzykę abstrakcyjną, freejazzową, bardzo trudną do wykonywania i odbioru przez słuchaczy. Jednak robili to z takim przekonaniem, że publiczność „szalała” na ich koncertach (w prezentacji zamieszczona jest trasa Kwintetu).

Na tle szarej rzeczywistości PRL, zespół był prawdziwą sensacją. Dla polskiej publiczności, ich muzyka była wyrazem wolności i zupełnie innego świata. Dla europejskiej publiczności ich muzyka była abstrakcyjna i bardzo wymagająca, ale zarazem fascynująca, a dla muzyków niemieckich zastanawiająca jak oni doszli do takiego poziomu.

5. Czasy niemieckie i amerykańskie

Seifertowie przenieśli się do Niemiec, aby łatwiej było podróżować po Europie na koncerty, na które był zapraszany. Seifert współpracował z wieloma muzykami, nagrywał dla rozgłośni radiowej NDR, był bardzo ceniony przez krytyka, działacza jazzowego Joachima Ernsta Berendta. Stawał się coraz bardziej popularny, był zapraszany na festiwale muzyczne, jego pozycja wśród muzyków stawała się coraz silniejsza.

Nagrywając dla niemieckiej rozgłośni NDR, Seifert otrzymał propozycję napisania utworu – tak powstał *Koncert na skrzypce, orkiestrę symfoniczną i grupę rytmiczną*. Seifert nie był kompozytorem, zatem dzwonił do kolegów pytając jak zapisać muzykę na dany instrument i w ten sposób uczył się warsztatu kompozytorskiego – przez telefon! Jak Zbiggy opisywał w liście do rodziny radiowy koncert live z wykonania koncertu „*był bomba*”.

Zbiggy podpisał także kontakt z amerykańską wytwórnią Capitol na nagranie 2 płyt! Pierwsza z nich, nagrana w USA, nosiła tytuł Zbigniew Seifert, druga Passion.

6. Dorobek artystyczny

Co prawda dyskografia nie wygląda bardzo imponująco biorąc pod uwagę ilość, ale jego muzyka ma ogromną wartość. Co ciekawe, jego autorskie powstały w Niemczech i Stanach Zjednoczonych. Nie nagrał natomiast ani jednej autorskiej płyty w Polsce

(pośmiertnie została wydana płyta z koncertu nagranych w Klubie Pod Jaszczurami w Krakowie w 1978 r.).

W 1978 r. Zbigniew Seifert przyjechał do Krakowa po raz ostatni, był już uznanym w Niemczech muzykiem, właśnie wybierał się do Nowego Jorku, aby nagrać swoją drugą płytę dla wytwórni Capitol pt. *Passion*. Jego przyjazd był wręcz sensacyjny, już był wielką gwiazdą na „Zachodzie”. Grzegorz Tusiewicz zorganizował mu koncerty z Klubie pod Jaszczurami, których zapis można usłyszeć na płycie *Kilimanjaro*.

Passion (Pasja) to ostatnia autorska płyta Zbigniewa Seiferta. Był z niej zadowolony, tuż przed śmiercią zobaczył okładkę płyty. Na tym albumie gra z jednymi z najbardziej uznanych jazzmanów amerykańskich. Wszyscy byli pod wrażeniem gry Seiferta i z chęcią przyjęli zaproszenie do udziału w projekcie. Na płycie znajdują się także fragmenty nagrane przez orkiestrę smyczkową, którą dyrygował Seifert.

7. Ulubieńcy bogów odchodzą młodo

W 1976 roku Zbigniew Seifert dowiedział się o chorobie nowotworowej, na którą cierpi. Niestety nowotwór okazał się złośliwy, więc Zbiggy rozpoczął heroiczną walkę z chorobą. Mimo, że rak atakował rękę i nie mógł grać przez wiele miesięcy, Seifert nie poddawał się, pisał optymistyczne listy do rodziny i znajomych chwając się z postępów ówczesnej medycyny w walce z nowotworem. Poddawał się różnym zabiegom często nowatorskim, chciał wypróbować wszystkich możliwych metod, chciał żyć i grać. Po nagraniu płyty *Passion* i po udziale w nagraniu płyty Glena Moore (kontrabasisty z grupy Oregon), Seifertowie udali się do Szpitala Onkologicznego w Buffalo, gdzie miał mieć wykonane 2 operacje. Niestety zmarł podczas jednej z nich.

Pytania do uczniów: czy uczniowie wiedzą jak wyjeżdżało się w czasach PRL-u za granicę? (kwestia pozwoleń, wiz, paszportów służbowych)? Czy wiedzą jak prestiżowe były wyjazdy zagraniczne dla większości ludzi mieszkających za „żelazną kurtyną”? Na tym tle, życie muzyków jazzowych, wyglądało bardzo „kolorowo”. Czy mają jakieś własne zespoły muzyczne? W jakich składach instrumentalnych grają? Jak długo ćwiczą? Jak chcieliby się rozwijać? Jakie mają plany na przyszłość?

Jakich wykonawców lubią słuchać i dlaczego? Jakich wykonawców nie lubią słuchać i dlaczego? Co znaczy dla nich dobra muzyka? Co znaczy dla nich trudna muzyka? Czy zdarzyło się im usłyszeć niedawno muzykę, która była dla nich nowa i podobała się?

Którzy twórcy są najważniejsi dla rozwoju muzyki np. w XX w. Dlaczego są ważni? Co jest ważniejsze: ilość dorobku czy to jaką to ma wartość?

Czy mają swoich ulubionych wykonawców? Czy mają ulubione płyty tych wykonawców? Co im się podoba na tej/tych płycie/płytach?